

DÉLMAGYARORSZÁG

Központi szerkesztőség és kiadóhivatal Szeged,
Korona-utca 15. szám
Budapesti szerkesztőség és kiadóhivatal IV.,
Városház-utca 3. szám

REGGELI ÉS ESTI LAP ELŐFIZETÉSI ÁRA SZEGEDEN
egész évre . K 24.— félre . . . K 12.—
negyedévre . K 6.— egy hónapra K 2.—
Reggeli lap ára 4 fillér

REGGELI ÉS ESTI LAP ELŐFIZETÉSI ÁRA VIDÉKEN
egész évre . K 28.— félre . . . K 14.—
negyedévre . K 7.— egy hónapra K 2.40
Esti lap ára 2 fillér

TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 305 — Kiadóhivatal 835
Interurbán 835
Budapesti szerkesztőség telefon-száma 128—12

1911. július 5.

A lap belső részében riportban is beszámolunk azokról a nagy visszasságokról, amelyek előálltak és egyre jobban torlódnak annak következtében, hogy az országnak az egyetemért nagy apparátussal versenyző második városában ma sincs olyan kórház, amely a minimálisig lefokozott igényeket is kielégíteni tudná. Igaz, hogy az új kórház ügyét nálunk szoros kapcsolatba hozták a harmadik egyetem kérdésével, de azt hisszük, nem úgy, hogy a harmadik egyetem nélkül nem épülhet az új kórház, hanem úgy, hogy ez a monumentálisnak készülő új és nagyszabású közintézmény egyik legelső legyen azok között az érvek között, amelyek a harmadik egyetemet Szegednek reklamálják.

Nem akarjuk bántani senkinek se a vallásos meggyőződését. Főlegesen és veszedelmesnek tartanak, ha bárki is erőszakosan cipélne bele egy diszkusszióba olyan kérdéseket, amelyek ma elsősorban perzselők és fertőzik meg egyre jobban a közélet levegőjét. De a kórház ügyével párhuzamosan annyira előtérbe tolakszik egy másik ügy, hogy nem lehet kitérni az elől, hogy az ember nevében ne nevezze a gyermeket.

Lehet, hogy a fogadalmi templom építésére régibb idő óta készül a város, mint az új kórház építésére. Ezzel szemben bizonyos, hogy az új kórház építésére régibb idő óta van szükség, mint az új templom építésére. Egyszerűen abból az okból, mert a nagy, a szép, a fényesen berendezett, a nagy költségen épített templom — ne vegye senki kegyeletlenségnek — még sem elsőrendű szükségleti cikk, míg a nagy néptömegek, az ijesztő tömegnyomor, a kezdetleges közegészségügyi viszonyok elsőrendű szükségletté avanszáltatták legalább az olyan kórházat, amelyben a beteg meggyógyul, nemhogy az egészséges is beteggé lesz.

Szegeden mit látunk? A fogadalmi templom építésének dolga, az új kórház építéséhez képest mértőföldes lépésekben halad előre. Ez legalább is helytelen, mert ájtatosan imádkozni lehet az olyan templomban, amelynek falairól a

vakolat lemállott, amelyben több, mint száz év történelme néz le a buzgó utódra, de a legprimitívebb közegészségügyet sem lehet megcsinálni az olyan kórházzal, amelynek falai vésszesen nedvesek, berendezése közegészségellenesen ósdi és amely pótolhatatlanul és veszedelmesen szűk.

Nem akarunk annak a minden bizonnyal bölcs és okos döntésnek elébe vágni, amelyet a kormány a harmadik egyetem dolgában hozni fog. De úgy hisszük, hogy az új kórház építését függetleníteni kell ennek a különben szertüntünk is nagyjelentőségű kulturális ügynek a megoldásától. Méltatlan, lealázó, egyenesen törvény és jog ellen való, hogy Szeged közhórháza gyanánt még ma is egy kopottas, ósdi, hasznavehetetlen és lakhatatlan épülettömb disztelenkedik a Kossuth Lajos-sugáruton. A reális munka, a helyes és okos városkormányzás legelső elemei, a lakosság legprimitív érdekei sürgetik, követelik, hogy minden, akármenynyire fontos kérdéstől függetlenül ezt a kérdést mielőbb révbe vigyék.

Haladéktalanul és szorgosan, minden mást megelőzően és okosan hozzá kell fogni az új kórház építéséhez.

Héderváry és Gautsch.

— Saját tudósítónktól. —

A magyar miniszterelnök tegnap visszaérkezett Bécsből, ahol sikerült mindent elintéznie, ami elintézni valója volt. Azon kívül, hogy a királynál tisztelegget és hosszabb kihallgatásán beszámolt a magyarországi helyzetről, Héderváry Károly gróf részletesen megtárgyalta Gautsch báró osztrák miniszterelnökkel is az összes aktuális közös ügyeket. Természetes, hogy e tárgyalások során főleg a bankkérdés és a véderőreform került az előtérbe. Az is természetes, hogy Gautsch báró ezekben a kérdésekben változatlanul átvállalta elődje hagyatékát, mert hiszen másképpen őt az uralkodó ki sem nevezte volna. Viszont épp oly természetes, hogy Gautsch báró meggyőződése szerint az osztrák parlamentben is sikerülni fog az örökölt közös érdekű javaslatokat elfogadtatni, mert hiszen, ha az osztrák miniszterelnök erről nem lett volna meggyőződve, akkor nem vállalkozott volna egy e nélkül lehetetlen feladatra. A két kérdés aktualitásában csupán időbeli különbség van, amennyiben a bankjavaslat már

szégyenletesen sürgős és így azonnal elintézendő, míg a katonai reformjavaslatok dolgában még van idő bizonyos pártközi tárgyalások lefolytatására. Minthogy a bécsi megbeszélésekről nagyon sok alaptalan hírt olvastunk a lapokban, fővárosi munkatársunk megkérte a miniszterelnök urat, legyen szives a való tényállást megállapítani és ökszcellen-cíjára a következőket kegyeskedett nekünk mondani:

— Alaposan megtárgyaltam minden közös dolgunkat az osztrák miniszterelnök úrral, aki volt szíves velem minden főtartás nélkül közölni, hogy mind a bankszabadalom megújítására vonatkozó, nálunk már elintéztet javaslatnak, mind pedig a nálunk legközelebb tárgyalás alá kerülő véderőjavaslatok egész komplexumának alkotmányos képviselőre teljes terjedelemben vállalkozott.

Ezzel a nyilatkozattal teljesen tisztázódott a helyzet képe. Nyilvánvaló, amit ugyis tudtunk, hogy nem valószínű, hogy a miniszterelnök a politikai előrelátás hiányával. A bankkérdés és a véderőjavaslatok oly nagyfontosságú kérdések, hogy azok miként való elintézésén egy-egy osztrák kormányválság mit sem változtathat.

Megfeledeztek a düledező kórházról...

— Saját tudósítónktól. —

A szegedi köz-kórházról van szó. Igen, amelyikről az ország sajtójában — szégyenszemre — annyiszor van szó. De amely „közhasznú” intézményről az utóbbi hónapokban teljesen megfeledeztek, az egyetem miatt, az aszfalt-háború miatt, a választási hadjárat okából. Pedig ezzel a kórházzal kénytelenek vagyunk foglalkozni, fokozott elkeseredéssel. Mert a viszonyok immár annyira elfajultak, hogy európai botrány támadna az esetben, ha valamelyik olvasott budapesti lap Szegedre küldene lelkiismeretes riportert s ha így az országban át olvashatnák a lefestett viszonyokat.

A szegedi köz-kórház félszáz év óta nem felel már meg rendeltetésének. Mert évtizedek óta penészesek a falak. Egészségtelenek a szobák. Egyik beavatott orvos szerint a tüdővésztt legtöbb esetben megkaphatják a súlyosabb betegek, akik bár fölismertik a kórházlevegő veszedelmét, nincs erejük megszökni az elátkozott bagolyvárba.

Mi lesz a szegedi kórházzal?

Minden szegedi ember tudja, hogy Szeged egyetlen köz-kórháza türhetetlen állapotban van. Évtizedek óta

panaszok és botrányok zúdultak szét a városban az országban arról, úgy, hogy az utóbbi években befejezték, vált, hogy ötszáz vagy hatszáz ágyas kórházat, emelet, más területén a városnak: emelnek. S meg is nyugodtak majd abban, hogy a szegedi egyetemmel együtt építjük azt, illetve úgy, hogy rendelkezésre álljon minél előbb az egyetemi kórház.

Hogy mint áll ma a szegedi egyetem ügye: ezt mindenki sejtí, vagyis, hogy azt néhány év múlva építhetjük csak föl. És e küzdelemben észre se vettük, hogy Szeged a mai viszonyok mellett évekig megfelelő köz-kórház nélkül marad. Senki egy ígét se szól az építést sürgetve, sehonnas nem hangzik szét a portenger országában egy-egy biztató, kielégítő szó. Sehonnas semmi hír. És nincs kórházunk! Nincs, hol sok száz betegünket gyógyíthassuk, ápolhassuk. Százhuszezer embernek, de egész Csongrádmegyének sincs olyan köz-kórháza, amely a kívánalmaknak megfelelne. A legóriásabb szatira kísért abban a jelenségben, hogy a szegedi katonaságnak, tehát alig néhány ezer edzett, jobbára egészséges embernek közel féltucat modern, kitűnő kórház áll rendelkezésre, a százhuszezer polgárságnak, a tanyavilágnak, a környék helységeinek pedig egy, rozoga, düledező, veszedelmes levegőjű kórházépület áll rendelkezésre...

Séta a kórház körül.

Rókuson, a Kossuth Lajos-sugárút közepe táján, a rókusi templommal szemben áll a szegedi köz-kórház épülete. A környék teleépítve, villamos, élénk kocsiközlekedés, templomi harangszó, az év nagy részében iskolás gyermekek zivaja, katonák masírozása, vezényszavak, koldusénekek, szóval állandó nagy zaj riasztja a betegeket. A környék pedig alacsony fekvésű. A legtöbb mellékutca kövezetlen, egészségtelen, falusias, úgy, hogy sehonnas nem jöhet egészséges levegő, csak por és por mindörökké. A kórház fekvése is rossz tehát. De ez csak mellékes, amikor a halálos nyavalya, a bacillustelep magában a kórházban kísért. Ugyanis az építkezés szerencsétlen, az épület száz éves s a nagy ár víz óta állandóan penészes. A falakról télen csorog a víz. A zöld penész ellep minden oldalterületet. Döglésztől a levegő, hisz kevés a terem, kicsi, kezdetleges, a betegek száma pedig aránytalanul több, mint amennyi lelkiismereti és egészségi szempontból eltűrhető volna. A fölszerelés, a berendezés is primitív, ócska. Mintha az egész durva, szétszegtelen karrikatúrája volna egy igazi, a szó kitűnő értelmében vett kórháznak.

Megfelelő szakosztályok nincsenek. Síralmas például az a rész, ahol a tüdőbetegeket „ápolják”.

Hogy milyen kezdetleges ez a düledező, veszedelmes kórház, annak jellemzésére szolgáljon az is, hogy az elmebetegeknek való, megfelelő terem sincsenek. Hanem olyan öfélékbe zárják őket, amelyeket ugynevezett magyar mintagazdaságokban még a sertések számára se mernek